

تاریخچه شهر همدان

بنای شهر همدان را به دیا آکو پادشاه ماد نسبت می دهند. شهر همدان به نامهای اکباتان - هگمتانه -آنادانا یا همدانا معروف است. شهر همدان در زمان فرمانروایی بخت النصر ویران شد و بعدها داریوش بزرگ آن را مرمت کرد. در زمان اشکانیان که تیسفون پایتخت کشور بود همدان پایتخت و اقامتگاه تابستانی شاهان اشکانی شد. بعد از اشکانیان ساسانیان نیز قصرهای تابستانی خود را در این شهر بنا کردند. خرابه های باروی قلعه اشکانی بر فراز تپه مصلی و مجسمه شیر سنگی یکی از دروازه های همدان از آثار این دوره است.

در سال ۲۳ هجری برابر جنگ نهاوند همدان به تصرف اعراب درآمد. همدان در زمان دیلمیان (۳۱۹ هجری قمری) لطامات فراوانی دید. در قرن ششم هجری سلجوقیان مرکز خود را از بغداد به این شهر منتقل کردند و مدت پنجاه سال این شهر پایتخت سلجوقیان بود. پس از حمله مغول این شهر به ویرانه ای مبدل شد. در زمان صفویه این شهر از نعمت آبادانی بهره مند شد. پس از انقراض صفویه این شهر به تصرف عثمانی در آمد که پس از شش سال توسط نادر شاه باز پس گرفته شد. شهر همدان به علت قرار گرفتن در مسیر راه های اصلی منطقه غرب ایران در قرن های اخیر همواره از نظر بازرگانی مورد توجه بوده است . همچنین این شهر در مسیر جاده ابریشم قرار داشته است .

این کاخ در شهر همدان فعلی و هگمتانه قدیمی قرار دارد و بنا به روایت های تاریخی در قرن هشتم قبل از میلاد ساخته شده است. این کاخ در دوران اقتدار نظام سیاسی مادها، پس از تشکیل دولت مرکزی و تسخیر آشور، در سال ۶۱۴ قبل از میلاد توسط کیاکسار مادی و باهمدستی "نابو پولاسار" بابلی ساخته شد.

آرامگاه ابوعلی سینا

آرامگاه شیخ الرئیس ابوعلی سینا فیلسوف و دانشمند و طبیب مشهور ایران (۴۲۸-۳۷۰ ه.ق) در میدانی به نام بوعلی سینا در شهر همدان واقع شده است.

آرامگاه بوعلی سینا در زمینی به مساحت ۳۰۹۰ متر مربع احداث گردیده و زیر بنای اصلی آن حدود ۱۷۹۲ متر مربع است. نمای آرامگاه از سنگ خارا است.

آرامگاه بابا طاهر

یکی از دیدنی های شهر همدان، آرامگاه بابا طاهر است. باباطاهر که حدوداً در اواخر قرن چهارم و اوایل قرن پنجم می زیست، از شعرا و عرفای بزرگ روزگار خویش بوده است. مساحت کل زیر بنای آرامگاه و باغ آن حدود ۸۹۶۵ متر مربع برآورد شده است. مقبره استر و مرد خای

این بنا که از سنگ و آجر و به سبک بناهای اسلامی ساخته شده است در مرکز شهر همدان قرار دارد.

بنا به روایات مشهور، این محل آرامگاه استر ملکه شوش و بانوی پادشاه ایران خشایار شاه و مردخای عموی ملکه است. احتمال دارد بنای مقبره استر و مرد خای نخستین بار در حدود ۱۱ قرن پیش به دست کلیمیان و به یاد این دو شخصیت ساخته شده باشد.

گنبد علویان

یکی از مهم ترین بناهای تاریخی همدان بنایی چهار ضلعی به نام گنبد علویان است که محل آرامگاه دو نفر از اعضای خاندان علویان است و در زمان مغول تزیین و مرمت شده است. این بنا به اواخر دوران سلجوقی مربوط است.

قبر اسکندر

این مقبره در شهر همدان و در خیابان نظر بیک نزدیک تپه هگمتانه واقع شده است. در مورد صاحب قبر نظراتی ابراز شده است. گروهی او را پیر و مرشد و گروهی دیگر اسکندر مقدونی می دانند. برخی نیز قبر را متعلق به سردار اسکندر مقدونی (هفایستون) میدانند که در همدان کشته شد.

قلعه دختر (قیز قلعه سی)

این قلعه با آنکه تخریب شده است، ولی هنوز پی، بنا و دیوارهای آن باقی مانده است. این قلعه که اهمیت نظامی داشته، بر تمام شهر همدان و اطراف آن و گردونه معروف همدان، تویسرکان تسلط کامل دارد و ظاهراً در دوران مقاومت ایرانیان در برابر حمله اعراب احداث شده اند.

برج قربان

این بنای تاریخی در شهر همدان و در محله زندی ها، نزدیک دبیرستان ابن سینا قرار گرفته است. از قرار معلوم مدفن شیخ الاسلام حسن بن عطار حافظ ابوالعلا و جمعی از امرای سلجوقی است که در قرن هفتم و هشتم هجری به طرز ساده و بی پیرایه ساخته شده است.

بنا از یک برج دوازده ضلعی آجری با گنبد هرمی شکل دوازده ترک آجری تشکیل شده است. در وجه تسمیه این بنا از شخصی به نام قربان نام برده اند که این محل را در حمله افغانه سنگرگاه خود قرار داد و از اهل محل خود دفاع کرد.

تپه هگمتانه

تپه باستانی هگمتانه که در ورودی شهر همدان واقع شده است، یکی از با ارزش ترین آثار باستانی ایران است. تا کنون حفاری های متعددی بر روی این تپه صورت گرفته است که آثار خشتی زیادی از دوران هخامنشیان در آنجا آشکار شده است. این آثار نشان می دهند که تپه هگمتانه احتمالاً "محل خزانه پادشاهان هخامنشی بوده است.

تپه پیسا

این تپه در فاصله ۵/۲ کیلومتری شمال تپه معروف هگمتانه قرار دارد و به وسیله رودخانه به دو بخش تقسیم شده است. سفال های بدست آمده از سطح تپه نشانگر آن است که قدمت تاریخی این تپه به دوره هخامنشی می رسد و به احتمال زیاد با تپه هگمتانه ارتباط داشته است.

کتیبه گنجنامه

کتیبه های گنجنامه که یادگاری از دوران داریوش و خشایار شاه هخامنشی است بر دل یکی از صخره های کوه الوند در فاصله ۵ کیلومتری غرب همدان و در انتهای دره عباس آباد حکاکی شده است .

با توجه به سوراخهای کنار کتیبه، به نظر می رسد که کتیبه ها روپوش داشته اند که آنها را از گزند باد و باران حفظ می کرده است.

جاذبه های طبیعی

پیست اسکی

در سطح استان همدان فقط یک پیست اسکی وجود دارد. این پیست در ۱۵ کیلومتری جنوب شهر همدان و در ارتفاعات دامنه کوه الوند در منطقه ای به نام تاریک دره واقع شده است. راه دسترسی به آن از محل تاریخی گنج نامه می گذرد. طول پیست اسکی ۴ کیلومتر و شیب آن در حدود ۲۵ درصد است. و در ماه های دی- بهمن- اسفند - فروردین و اردیبهشت قابل استفاده است .

آبشار گنجنامه

مهم ترین آبشار استان همدان آبشار گنجنامه است که در نزدیکی شهر همدان و در تفرجگاه گنجنامه قرار دارد. کتیبه های معروفی از دوره هخامنشی در نزدیکی این آبشار به جای مانده است .

دره زینا

دره زینا مشتمل بر دو دره حیدره و کیوارستان است که اولی به دامنه های کوه میدان میشان منتهی میشود و روستای حیدره را مانند نگینی در خود جای می دهد و دومی همراه رودخانه های پشت کوه های الوند و کلاغ لان به دامنه آن کوه ها ختم می شود.

دوزخ دره

از دره های صخره ای و ریزشی است و به امامزاده کوه منتهی میشود. آبشار این دره که حدود ۱۵ متر ارتفاع دارد معروف است . وجود بیشهزار و رودخانه در عمق دره های سلسله جبال الوند زیبایی های گردشگاهی آن را دو چندان کرده است.

دریاچه پشت سد اکباتان

تنها دریاچه استان دریاچه سد اکباتان است که در ۹ کیلومتری جنوب شرقی شهر همدان واقع شده است. وسعت این دریاچه حدود ۶۰ هکتار و حداکثر و حداقل عمق آن به ترتیب ۳۲ و ۱۸ متر گزارش شده است.

موقعیت جغرافیایی استان همدان

استان همدان با مساحت ۲۰ هزار و ۱۷۲ کیلومتر مربع، ۱/۲ درصد از مساحت کل کشور را در بر می گیرد. این استان بین مدارهای ۵۹ درجه و ۳۳ دقیقه تا ۴۹ درجه و ۳۵ دقیقه عرض شمالی و ۳۴ درجه و ۴۷ دقیقه تا ۳۴ درجه و ۴۹ دقیقه طول شرقی از نصفالنهار گرینویچ قرار گرفته است.

استان همدان جزو استانهای غربی ایران است که از شمال به استان زنجان، از جنوب به استان لرستان، از شرق به استان مرکزی و از غرب به استان های کرمانشاه و کردستان محدود می شود. بلندترین نقطه استان همدان، قله الوند با ارتفاع ۳۵۷۴ متر و پست ترین مکان این استان اراضی عمر آباد در کنار رود قره چای در بخش شرا و پیشخوار است.

استان همدان از نظر تقسیمات کشوری، ۸ شهرستان، ۱۶ شهر، ۱۸ بخش، و ۶۸ دهستان دارد و مرکز آن شهر همدان است. این استان منطقه ای است مرتفع، کوهستان الوند که از شمال غربی به جنوب شرقی کشیده شده است جزو پیشکوه های داخلی زاگرس است. کوه الوند در جنوب و غرب شهر همدان قرار گرفته است و توده ای از سنگ گرانیت است.

صنایع دستی

استان همدان از مناطقی است که فرآورده های دستی آن از شهرتی بسزا در سطح کشور برخوردار است و حتی برخی از صنایع دستی آن مانند صنعت سفالگری اهمیت صادراتی و جهانی دارد. این نوع صنایع دستی، علاوه بر جنبه مصرفی، از ویژگیهای هنری برخوردارند که به صورت طرح ها، نقوش و رنگهای گوناگون متجلی می شوند. برجسته ترین صنعت دستی استان، سفالگری و سرامیک سازی است که مرکز عمده آن " لالچین " در ۲۵ کیلومتری شهر همدان است. پیشینه سفال سازی در لالچین نزدیک به ۷۰۰ سال برآورد شده است.

قالیبافی:

قالی بافی در سطح کشور به واسطه دوام و استحکام آن مشهور است ولی به نظر می رسد قالی بافی در استان مذکور از پیشینه ای طولانی برخوردار نباشد برای صحبت در این زمینه تنها از یک مدرک مستند می توان کمک گرفت و آن نوشته های سیسیل

ادواردز نویسنده کتاب قالی ایران است و نوشته است: "صنعت قالیبافی در شهر همدان در قرن اخیر پیشرفت کرده است. هیچ مدرکی مشعر بر این که این حرفه قبل از سال ۱۹۱۲ م برابر با ۱۲۹۱ هجری شمسی در این ناحیه وجود داشته در دست نیست. بدون تردید هنگامی که در سال ۱۹۱۲ م (۱۲۹۱ ه. ش) بار اول از این شهر دیدن کردم حتی یک دستگاه قالیبافی در این شهر وجود نداشت. در سال ۱۹۱۲ م (۱۲۹۱ ه. ش) در خانه ای که به این منظور اجاره شده بود، هشت دستگاه قالیبافی به کار افتاد و بدین ترتیب اولین کارگاه قالیبافی همدان شروع به کار کرد." اهمیت قالیبافی استان همدان از این نظر است که میزان محصول قالیچه های ارزان و متوسط آن بیشتر از سایر نواحی قالیبافی است. نقشهای قالی که در همدان جهت بافت استفاده می کردند، بغیر از چند تایی که نقشه کشفهای همدانی طراحی می کردند، اغلب متعلق به شهر های دیگر بود و خود شهر همدان نقشه بخصوص ندارد. نقشه های رایجی که قالیبافان همدان از آن استفاده می کردند عبارت بودند از: خاتم شیرازی، اصفهان، جوزان، اژدر، دست دلبر، شکاری، ماهی و ... که نقشه ماهی با طراحیهای گوناگون بیشتر از همه بافته می شود. به هر حال یکی از صنایع دستی پررونق و معروف و مشهور همدان از قدیم تا کنون قالی بافی بوده است. قالی همدان از جهت نوع جنس و مقاومت و رتبه در ایران جایگاه سوم را دارد.

از انواع فرشهایی که در همدان بافته می شود یک نوع ریز بافت آنکه در اندازه های کله گی بافته می شود معروف و مشهور است و سایر اندازه های دیگر مانند: کناره، دوزرعی، پنج چارک، خرک، پشتی، روکرسی و سجاده ای نیز در همدان بافته و عرضه بازار می شود.

طرحهایی که بیشتر در همدان بافته می شود طرح ماهی و ترنج دار است که در گذشته از انواع رنگهای الوان و ثابت که از شیره گیاهان می گرفتند و پشم را رنگ می زدند جهت بافت این قالیها استفاده می کردند که به آنها قالیهای با رنگهای ثابت می گویند و هر چه کهنه تر شود رنگ آن جلا و زیبایی خاص خود را پیدا می کند ولی در حال حاضر بعضاً از رنگهای شیمیایی و دباغی استفاده می کنند که بعد از بافت، رنگ فرشها تغییر کرده و رنگ اصلی آنها از بین می رود و بیرنگ می شود. از جهت بازار فروش، فرشهایی که در داخل همدان خریدار زیادی دارد، دوزرعی و پنج چارک است ولی بقیه اندازه ها مانند فرشهای خرک، کناره، پشتی و رو کرسی طالب چندانی در بازار ندارد و مشتری آن کمتر است.

سفالگری: گویا در روزگار کهن نخستین هنرمندیهای انسان از نقش و نگار ظرفهای گلی آغاز شده است که در آن هنگام بدون کمک چرخهای کوزه گری و به یاری سرانگشتان می ساختند و در کوره های نخاله می پختند. اکنون پس از سپری شدن چند

هزار سال هنوز هم نگارگران سفالینه ساز برای بیان انگیزه ها و آرزوهای زندگی به نقش و نگار کاسه کوزه ها می پردازند. با این تفاوت که نقش و نگارهای عامیانه این روزگار با پرتو آرزوی انسانهایی نگاشته می شود که درسایه روشن نیازمندیهای زندگی کنونی سر می برند.

هم اکنون مهمترین مراکز تولید سفال در استان همدان، لاله چین- در حدود ۲۵ کیلومتری همدان- و فرسفج در شهرستان تویسرکان است. سفالینه های لالچین از دید تاریخ ساخته شدن به دو بخش است: نخست آنکه تا هفتاد هشتاد سال پیش و دیگر آنها که تا بیست سی سال پیش هم ساخته می شد.

تفاوت این دو از نظر شکل کاسه، لعابها، نقش و نگارها و روش قلم زنی آشکار است. در بخش نخست کاسه ها را اندکی بزرگتر و دهان بازتر می بینیم و نقش و نگارها و گوناگونی لعابها زیاد تر و قلم زنی ها با باریک بینی و درنگ بیشتر انجام گرفته است. پیداست که قلم مو با آهستگی می گشته است و نگارگر سفالینه ساز سپری شدن زمان را احساس نمی کرد و رها از گرفتاریهای زندگی در اندیشه های هنرمندانه خود غرق بود و می خواست که جایی از کاسه را بی نقش و نگار نگذارد پس هر جا را به نقشی می آراست، ولی هشیار بود که مبادا هماهنگی نقشها را برهم ریزد.

با اینکه قرینه سازی را به کار می گرفت از طرح نقشهای گوناگون کوتاهی نمی کرد. جایی را نقش مرغ و جایی دیگر را نقش ماهی، در کاسه ای نقش طاووس و در کاسه ای دیگر چهره زن را نگاشته است، زنی با ابروهای سیاه و کمانی و پیوسته، با چشمانی بادامی و بزرگ به تناسب همان ابرو. آشکار است که آنچه را هنرمند از زیبایی معشوق در پندار داشت بسیار درخشانتر و شیواتر از نقش این کاسه بود.

در کاسه های همان بخش نخستین نقش پرنده و ماهی زیاد طرح شده است. پرنده می تواند از یک سو نشانه باغ و سرسبزی باغ و از سوی دیگر نشانه آرزوهای برگزیده و آسمانی هنرمند باشد. ماهی هم زیباست و هم پاک چون در آب زیست می کند و آب همواره مطلوب ما ایرانیان بوده و هست. یکی دیگر از مشخصات همین کاسه های بخش نخستین این است که نقش و نگارها را تنها به یاری خط و سطح که بالعبهای رنگین پوشیده است نگاشته اند و سایه روشنها و تیرگی هائی را که سبب ابهام است و از صراحت و رسائی می کاهد به کار نیاورده اند.

این کاسه های گلی را بالعب سفیدی پوشانده اند که شبیه ظرفهای چینی شده است. البته به اندازه چینی محکم و ظریف نیست ولی از بدل چینی بهتر است. البته پانزده بیست سال است که لاله چین ها به سبب جنبه های تجارتي کار و پیشه خود را از

نگاشتن نقش و نگار بر سفالینه‌ها چشم پوشیده اند و راستی که ارزشهای هنری کار خود را فدای کم ارزشیهای داد و ستد کردند. در حال حاضر، سفالسازی در لاله جین همدان، اگر چه به لحاظ کمی و تعداد دست اندرکاران و میزان تولید سالانه، افزایش چشمگیری نسبت به گذشته و حتی هر سال نسبت به سال پیش، یافته است اما روز به روز از میزان تولید سفالینه‌هایی که شاخص لاله جین همدان بود و با رنگهای فیروزه‌ای، سبز، خردلی و قهوه‌ای مشخص می‌شد و تولیدات کاملاً مصرفی را شامل می‌شد و به مرور زمان شاهد کاهش نسبی کیفیت و نقش‌ها هم بوده ایم گو اینکه هنوز هم سفال سازی در لاله جین، "هنر- صنعت" مطرح استان همدان بوده و لاله جین بزرگترین مرکز سفالگری ایران است.

چرم سازی :

در گذشته ای نه چندان دور چرم تولیدی در همدان به علت کیفیت و کمیت خاص آن مشهورترین و مرغوب ترین چرم در سراسر کشور شمرده می‌شد و آوازه کیفیت آن به کشورهای دیگر نیز رسیده بود. در گذشته در شهر همدان سه دباغ خانه وجود داشت. دباغ خانه سنگ شیر، دباغ خانه قانتور واقع در بلوار سفید آبی و دباغ خانه آقای واقی در بلوار سفید آبی. متأسفانه پس از گذشت زمان دباغ خانه سنگ شیر و قانتور به مرور تعطیل و از بین رفته اند.

صنایع دستی چوبی :

تولید انواع صنایع دستی با استفاده از چوب از دیرباز در استان همدان بویژه مناطق شهری از جمله همدان، ملایر، تویسرکان، سرکان رواج داشته است.

صنایع دستی چوبی شامل خراطی، نازک کاری، منبت کاری و معرق کاری است که در این استان خراطی و بویژه منبت کاری بیشتر رواج دارد. گفتنی است که طی سالهای اخیر منبت کاری در تویسرکان و جوکار ملایر رونق بسیار چشمگیری یافته است. پوستین دوزی :

در گذشته پوستین دوزی از مهمترین مشاغلی بوده که در شهر و روستا وجود داشته است و پوستین دوزان پوست گوسفند و بره را پس از پاکیزه ساختن آن و بدون تراشیدن پشم آن با استفاده از مواد اولیه ساده ایی همانند آردجو، زاج و مازوج بصورت پوستین و یا زیرانداز در می آورده اند، هم اکنون هم در بعضی از روستاهای استان عده معدودی از روستاییان مبادرت به این امر می کنند. اما به علت گرانی بیش از حد پوست هر روز تعداد این افراد کاسته می شوند.

گلیم بافی:

گلیم بافی در گذشته در اکثر روستاهای همدان از رونق خاصی برخوردار بوده که هم اکنون نیز برخی از نمونه های آن در منازل ساکنین در حال مصرف است. ولی با ورود محصولات ماشینی و خارجی و نیز گرایش بیشتر مردم به زندگی شهر نشینی اندک اندک دستگاههای گلیم بافی و جاجیم بافی جمع آوری شد و حتی برخی بافندگان گلیم، خود مصرف کننده محصولات ماشینی شده اند.

گیوه بافی:

کم بودن راههای ارتباطی ماشین رو، نوع معیشت مبتنی بر دامداری و کشاورزی و ضرورت تحرک فراوان در فصول سه گانه بهار و تابستان و پاییز کفشی را طلب می کند که سبک، راحت و مقاوم و خنک و در عین حال ارزان باشد. با خصوصیتی که در بالا ذکر شد تنها پای پوشی که می تواند جوابگوی خواسته های روستاییان باشد گیوه است.

گیوه نوعی کفش است که رویه آن را معمولاً از نخ پنبه ای تابیده و زیره آنرا از چرم یا آجیده انتخاب می کنند. تمام محاسن گیوه در زیره و رویه خنک آن خلاصه می شود، بنابراین اگر چنانچه گیوه ای با رویه یا زیره پلاستیک تهیه شود اصالتش را از دست داده و همانند کفشهای معمولی فاقد ارزش کیفی و بهداشتی است.

این پای پوش قدیمی که روزگاری بخصوص در فصل تابستان مورد استفاده قرار می گرفت در سالهای اخیر به سبب رواج کفشهای ماشینی و جایگزین شدن آن در اکثر مناطق استان رونق و اعتبار دیرین خود را از دست داده و صنعتگران شاغل نیز به علت کمی درآمد و کاهش تقاضا در این رشته به مشاغل دیگری روی آورده اند.

در حدود ۸۰ سال قبل گیوه بافی جهت استفاده شخصی در اکثر قریب به اتفاق روستاهای استان به صورت ابتدایی وجود داشته است که در حال حاضر به طور کلی از بین رفته است ولی در سطح استان همدان هم اکنون چهار روستا با اسامی ذیل تولید رویه گیوه را توسط خواهران به عنوان یکی از مشاغل موجود در روستا اختیار کرده اند. روستاهای دهفول، کفراش، فهرومند، آرتیمان. ولی مهمترین مرکز تولید کننده گیوه در استان همدان روستای دهفول نهانند است و باید گفت: پس از کشاورزی و دامداری که از رونق خوبی برخوردار است گیوه بافی سومین منبع درآمد اهالی است و تقریباً تمام زنان و دختران در این روستا با گیوه بافی آشنایی دارند.

سنگتراشی:

سنگتراشی یکی از کهنترین پیشه های ایران است. و استان همدان یکی از مراکز مهم استخراج سنگ و هنر سنگتراشی است.

حجاری:

اگرچه کار سنگتراش نسبتاً خام است همکار وی حجار (نقار) کتیبه های سنگی بسیار ظریف و حجاری تزئینی دقیقی به نام قلمزنی یا حجاری ظریفه یا منبتکاری روی سنگ انجام می دهد که به کار مسجدها، آرامگاه مردمان سرشناس و دیوارهای ساختمانهای مهم می خورد. حجار صاحب هنر و صنعتی است که شاهکارهای دیوارهای کاخهای هخامنشیان در تخت جمشید و شوش را به وجود آورد و تا روزگار ما همانند این هنر ذوق و استادی دیده نشده است.

شیشه گری دستی:

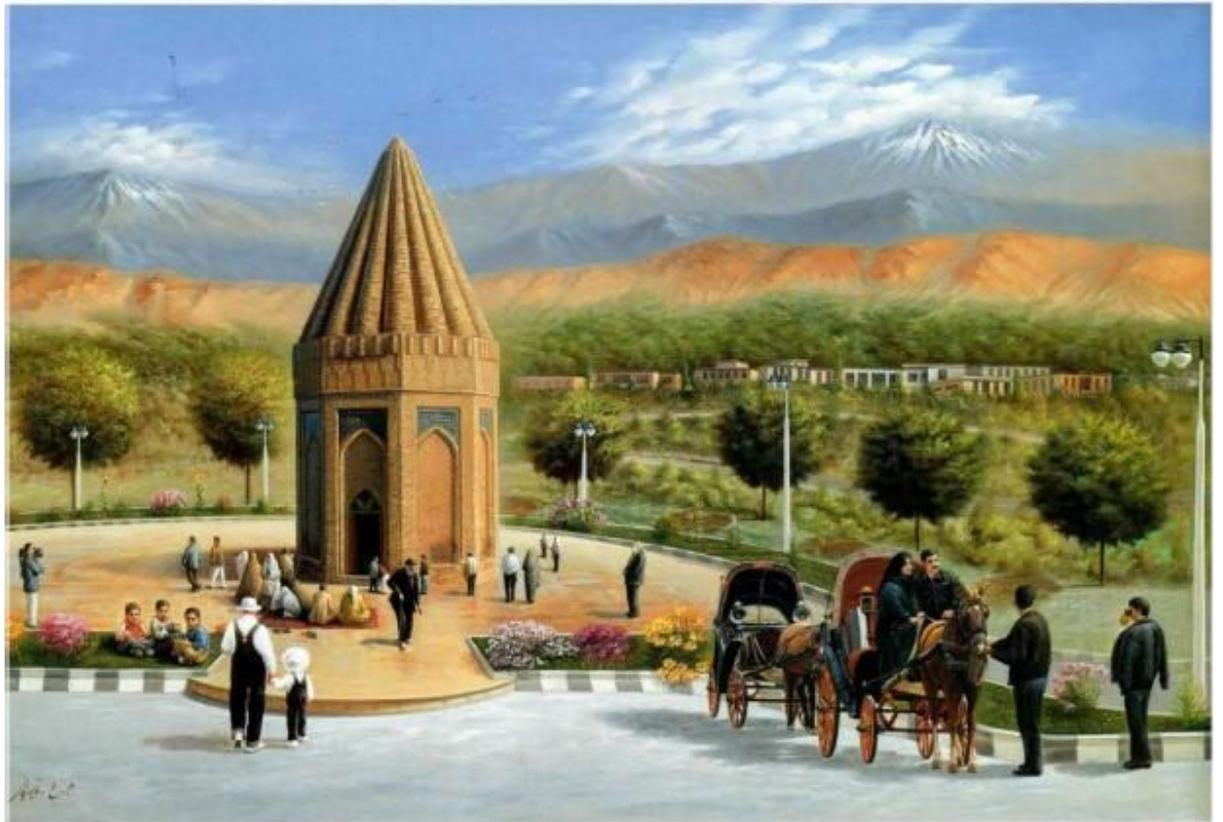
تولید و تهیه مصنوعات شیشه ای در سالهای اخیر بیشتر جنبه شهری پیدا کرده و کارگاه های شیشه گری اکثراً در مناطق شهری استقرار یافته اند ولی با این وجود، هنوز در بسیاری از مناطق روستایی ساخت فرآورده های شیشه ای ساده رواج دارد. شیشه دست ساز از جمله اصیل ترین و ارزنده ترین محصولات دستی است که در ایران دارای سابقه ای طولانی بوده و ظروف و اشیاء شیشه ای بدست آمده از روزگاران پیش دلالت بر وجود این صنعت در ادوار بسیار دور و حتی پیش از میلاد دارد.

حصیربافی:

حصیربافی یکی از حرفه های بسیار کهن و قدیمی است و شامل انواع محصولاتی است که با استفاده از الیاف، ساقه و شاخه های گیاهان مختلف ساخته می شود.

نساجی سنتی :

امروزه دستبافی به صورت تهیه و تولید انواع پارچه ها و برخی زیراندازها نظیر: جاجیم، جاجیمچه، روتختی، رومیزی، روتختی، روسری، لباسهای محلی، ملحفه، شمد و ... در بسیاری از مناطق روستایی و برخی نقاط شهری استان همدان مرسوم است. دستبافان برای تولید پارچه از دستگاههای ساده بافندگی نظیر دستگاههای «دو وردی» و «چهاروردی» استفاده می کنند. دستبافان به طور معمول از نخ پشمی برای پود و از نخ پنبه ای برای تار محصولات خود استفاده می کنند.

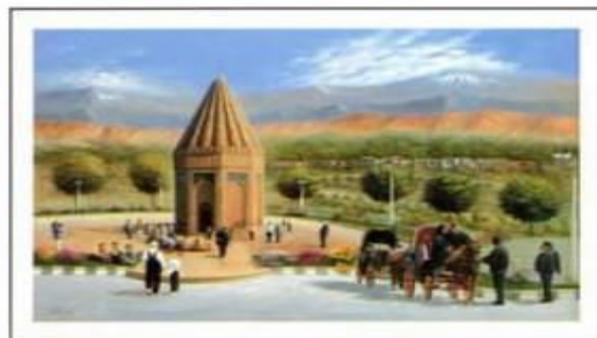

(همانگونه که آب ها دریا را پر می کنند) زمانی خواهد رسید
 که درک و شناخت عظمت خداوند جهان را پر خواهد ساخت .
 (حَبَقُّوق نَبی فصل ۲ آیه ۱۴)

**For the earth shall be filled with the knowledge of the
 glory of the lord , as the waters cover the sea .**

(HABAkkUK,2:14)

כי תמלא הארץ לדעת את כבוד ה' כמים יכסו על ים
 (חבקק)

حرم مطهر حضرت حَبَقُّوق نَبی (که در سال ۶۰۰ قبل از میلاد مسیح می زیسته)

